

**UCHWAŁA NR XL/227/2017
RADY POWIATU WIERUSZOWSKIEGO
z dnia 29 grudnia 2017 r.**

**w sprawie uchwalenia „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej
na lata 2018 – 2020”.**

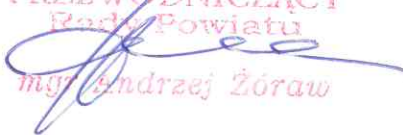
Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1868) w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697; zm.: Dz. U. z 2017 r. poz. 60, poz. 1292 i poz. 2217), uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018- 2020”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązuje się Zarząd Powiatu do corocznego przedkładania Radzie Powiatu Wieruszowskiego sprawozdania z realizacji programu, o którym mowa w §1.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wieruszowskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia .

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu

mgr Andrzej Żóraw

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2018-2020

WIERUSZÓW 2017

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Podstawy prawne programu.....	5
II. Charakterystyka i diagnoza powiatu wieruszowskiego.....	6
1. Diagnoza sytuacji w poszczególnych gminach.....	6
2. Przemoc w rodzinie problemem społecznym na terenie powiatu.....	11
3. Placówki wsparcia dziennego.....	13
4. Charakterystyka i analiza pieczy zastępczej w powiecie wieruszowskim.....	14
4.1. Rodzinna piecza zastępcza.....	15
4.2. Instytucjonalna piecza zastępcza.....	21
5. Wnioski z diagnozy.....	22
III. Cele i kierunki działań programu.....	24
IV. Harmonogram realizacji programu.....	25
V. Limity rodzin zastępczych zawodowych.....	29
VI. Źródła finansowania.....	29
VII. Adresaci programu.....	30
VIII. Realizatorzy programu.....	30
IX. Monitoring i ewaluacja programu.....	30

„Dziecko chce być dobre. Jeśli nie umie – naucz, jeśli nie wie – wytłumacz, jeśli nie może – pomóż.”
Janusz Korczak

WSTĘP

Miejszem gromadzenia doświadczeń społecznych przez dziecko jest środowisko rodzinne, w którym dziecko dorasta. Rodzina jest pierwszą grupą społeczną, w której dziecko rozwija i kształtuje swoją osobowość, przyjmuje wzory postępowania i system wartości. Więzi emocjonalne łączące poszczególnych członków rodziny oraz relacje między nimi wywierają znaczny wpływ na rozwój i kształtowanie osobowości dziecka. W rodzinie dokonuje się rozwój społeczny i dzięki niej dziecko staje się zdolne do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie zostają zaspokojone najważniejsze potrzeby dziecka, takie jak potrzeba życzliwości, ciepła, bliskości, zaufania, szacunku. Wrażliwość rodziców na potrzeby dziecka stymuluje jego rozwój intelektualny, emocjonalny, fizyczny, zwiększa poczucie bezpieczeństwa, uznania i przynależności.

Osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej wymagają szczególnego zainteresowania różnych form wsparcia i opieki. „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020” służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie wieruszowskim.

W związku z powyższym Program ten pozwoli na poprawę warunków życia dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Celem głównym Programu jest: **„Rozbudowa i wsparcie istniejącego systemu pieczy zastępczej oraz wsparcie osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą w powiecie wieruszowskim”**.

Zaplanowane w Programie zadania stanowią kontynuację Programu realizowanego w latach ubiegłych tj. 2015-2017, którego celem głównym był: *Rozwój i doskonalenie systemu opieki nad dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej na terenie powiatu wieruszowskiego oraz pomoc usamodzielniającym się wychowankom w adaptacji do samodzielnego życia.*

Opracowanie Programu poprzedzone zostało diagnozą i analizą środowiska lokalnego dotyczącą pomocy udzielanej rodzinom w sprawie zróżnicowanych problemów takich jak: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność,

potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm, przemoc i inne mające wpływ na funkcjonowanie rodzin w powiecie.

Niniejszy program jest spójny ze „Strategią rozwiązywania problemów społecznych w powiecie wieruszowskim na lata 2014 - 2020” oraz wpisuje się w realizację celu strategicznego A powyższego programu, mówiącego o konieczności zwiększenia wsparcia dla rodzin oraz zapewnienia odpowiedniej opieki nad rodziną.

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 ze zm.);
- 2) Konwencja o Prawach Dziecka;
- 3) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1868);
- 4) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 roku, poz. 697 ze zm.);
- 5) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 274, poz. 1620);
- 6) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 292, poz. 1720);
- 7) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1769 ze zm.).

II. Charakterystyka i diagnoza powiatu wieruszowskiego

Powiat Wieruszowski tworzy siedem gmin: Bolesławiec, Czastary, Galewice, Lututów, Łubnice, Sokolniki, miasto i gmina Wieruszów. Obszar 577 km² zamieszkiwany jest przez 32.237 mieszkańców (GUS na dzień 31 grudnia 2016 r.). Średnio na 1km² zamieszkują 56 osób. Potencjał gospodarczy powiatu tworzy przemysł i rolnictwo.

1. Diagnoza sytuacji w poszczególnych gminach

Diagnostując środowiska rodzinne zagrożone dysfunkcją w różnych sferach życia, nie można zapomnieć o osobach korzystających z pomocy oferowanej przez ośrodki pomocy społecznej. Trzeba mieć jednak świadomość, że dane statystyczne nie są w stanie przedstawić rzeczywistych problemów osób, które często żyją na krawędzi ubóstwa lub też nie korzystają ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej z uwagi na dochód nieznacznie przekraczający kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania pomocy. Liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS) w porównaniu do 2014 w poszczególnych gminach znacznie spadła. Dane te ilustruje poniższa tabela.

Tab. 1 Liczba rodzin korzystająca z pomocy GOPS-ów z terenu powiatu wieruszowskiego w latach 2014-2016, z podziałem na gminy

Lp.	Gmina	Ilość rodzin korzystających z pomocy w następujących latach:		
		2014	2015	2016
1.	Wieruszów	655	621	523
2.	Galewice	140	139	134
3.	Lututów	146	156	133
4.	Łubnice	147	136	112
5.	Czastary	115	109	109
6.	Bolesławiec	80	91	84
7.	Sokolniki	115	110	99
	Ogółem Powiat	1398	1356	1194

Źródło GOPS – z terenu powiatu

Poniższe dane wskazują, że główną przyczyną występowania o udzielenie pomocy wiąże się z: ubóstwem, przewlekłymi chorobami, bezrobociem. W przeciągu lat 2014-2016 obserwuje się znaczny spadek liczby przyznawanych świadczeń, których główną przyczyną było ubóstwo czy bezrobocie. Natomiast systematyczny wzrost można zaobserwować

w liczbie przyznawanych świadczeń przez GOPS z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Pozostałe przyczyny udzielania pomocy finansowej przez GOPS na terenie powiatu w latach 2014-2016 utrzymują się na względnie stałym poziomie (tabela nr 2).

Tab. 2 Główne przyczyny udzielania pomocy finansowej przez GOPS-y na terenie powiatu w latach 2014-2016

Problem:	Lata	W całym powiecie
Ubóstwo	2014	743
	2015	727
	2016	682
Bezdomność	2014	13
	2015	12
	2016	15
Potrzeby ochrony macierzyństwa	2014	225
	2015	222
	2016	177
Bezrobocie	2014	487
	2015	450
	2016	381
Niepełnosprawność	2014	292
	2015	298
	2016	301
Długotrwała lub ciężka choroba	2014	352
	2015	376
	2016	400
Bezradność w sprawach opiek.-wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego	2014	231
	2015	233
	2016	196
Przemoc w rodzinie	2014	23
	2015	21
	2016	20
Alkoholizm	2014	92
	2015	104
	2016	97
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2014	24
	2015	24
	2016	18
Zdarzenia losowe	2014	15
	2015	6
	2016	5

Źródło GOPS – z terenu powiatu

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy przez GOPS w latach 2014-2016 jest ubóstwo. Jednakże w ostatnich latach obserwuje się systematyczny spadek liczby przyznawanych świadczeń w powiecie z tego powodu. Największą liczbę świadczeń wypłacanych w powiecie z przyczyn ubóstwa jest w Gminie Wieruszów. W pozostałych

gminach utrzymuje się mniej więcej na stałym poziomie, co ilustruje tabela nr 3.

Tab. 3 Ubóstwo

Gmina	Galewice	Czastary	Łubnice	Bolesławiec	Wieruszów	Sokolniki	Lututów
Lata	Liczba Rodzin						
2014	105	93	55	59	232	94	105
2015	98	88	58	68	234	90	91
2016	93	91	52	63	215	74	94

Źródło GOPS – z terenu powiatu

Poniższe dane wskazują, że najczęściej przyznawanych świadczeń z przyczyn związanych z długotrwałą lub ciężką chorobą jest wypłacane w gminie Wieruszów. W latach 2014-2016 obserwuje się wzrost przyznawanych świadczeń z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (tabela nr 4).

Tab. 4 Długotrwała lub ciężka choroba

Gmina	Galewice	Czastary	Łubnice	Bolesławiec	Wieruszów	Sokolniki	Lututów
Lata	Liczba Rodzin						
2014	45	32	40	18	172	27	18
2015	52	35	35	26	184	24	20
2016	49	43	30	25	182	41	30

Źródło GOPS – z terenu powiatu

Przyznawanie świadczeń z powodu bezrobocia stanowi trzecią, co do ilości przyczynę udzielania wsparcia społeczności lokalnej przez GOPS. W ostatnich latach obserwuje się spadek przyznawania świadczeń z ww. powodu na terenie powiatu wieruszowskiego. Jednocześnie trzeba pamiętać, że długotrwałe pozostawanie bez pracy, związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny. To z kolei może powodować rozprzestrzenianie się rozmaitych patologii społecznych i rozpad rodziny. Nawet krótkotrwały okres bezrobocia nie pozostaje bez wpływu na kondycję psychiczną i sytuację bytową osób dotkniętych tym problemem (tabela nr 5).

Tab. 5 Bezrobocie

Gmina	Galewice	Czastary	Łubnice	Bolesławiec	Wieruszów	Sokolniki	Lututów
Lata	Liczba Rodzin						
2014	58	58	36	25	211	52	47
2015	59	46	38	24	198	46	39
2016	45	39	32	25	163	37	40

Źródło GOPS – z terenu powiatu

Kolejnym, pod względem ilości, powodem przyznawania świadczeń jest przyczyna niepełnosprawności, która w większości gmin utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie. Gminą, która przyznaje najczęściej takich świadczeń jest gmina Wieruszów, a gminą, która przyznaje ich najmniej jest gmina Sokolniki (tabela nr 6).

Tab. 6 Niepełnosprawność

Gmina	Galewice	Czastary	Łubnice	Bolesławiec	Wieruszów	Sokolniki	Lututów
Lata	Liczba Rodzin						
2014	44	29	32	29	104	20	34
2015	46	28	30	39	106	18	31
2016	48	36	24	30	107	21	35

Źródło GOPS – z terenu powiatu

W przeciągu trzech lat obserwuje się spadek przyznawanych świadczeń w powodu potrzeby ochrony macierzyństwa. W dwóch gminach nie uległy one zmianie (Galewice i Czastary), natomiast nieznaczny wzrost przyznanych świadczeń obserwujemy w gminie Lututów co ilustruje tabela nr 7.

Tab. 7 Potrzeby ochrony macierzyństwa

Gmina	Galewice	Czastary	Łubnice	Bolesławiec	Wieruszów	Sokolniki	Lututów
Lata	Liczba Rodzin						
2014	21	19	15	12	125	24	9
2015	18	26	17	10	117	27	7
2016	18	26	11	7	85	19	11

Źródło GOPS – z terenu powiatu

Liczba świadczeń przyznawanych z powodu choroby alkoholowej na przestrzeni lat 2014 - 2016 utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Najwięcej wypłacanych świadczeń związanych z problemami alkoholowymi wypłaca gmina Wieruszów, a gminą która przyznaje ich najmniej jest gmina Czastary.

Tab. 8 Alkoholizm

Gmina	Galewice	Czastary	Łubnice	Bolesławiec	Wieruszów	Sokolniki	Lututów
Lata	Liczba Rodzin						
2014	17	1	13	7	29	16	9
2015	17	2	12	7	33	19	14
2016	19	1	7	8	33	14	15

Źródło GOPS – z terenu powiatu

Poniższe dane ukazują, że liczba przyznawanych świadczeń z powodu występowania przemocy w rodzinie utrzymuje się na względnie stałym poziomie. W gminie Sokolniki na przestrzeni lat 2014 – 2016 nie przyznano żadnego świadczenia z ww. powodu. Najwięcej świadczeń z powodu przemocy w rodzinie, w ciągu trzech lat wypłacał GOPS w Lututowie, a najmniej GOPS Czastary i Bolesławiec.

Tab. 9 Przemoc w rodzinie

Gmina	Galewice	Czastary	Łubnice	Bolesławiec	Wieruszów	Sokolniki	Lututów
Lata	Liczba Rodzin						
2014	3	0	2	0	9	0	9
2015	2	1	4	1	3	0	10
2016	4	0	4	1	4	0	7

Źródło GOPS – z terenu powiatu

Na przestrzeni trzech lat obserwuje się ciągły spadek liczby dzieci korzystających z programu dożywiania w ostatnich trzech latach (2014-2016). Największy spadek liczby dzieci korzystających z programu dożywiania widzimy w gminie Wieruszów. W pozostałych gminach utrzymuje się na stałym poziomie. Łącznie w ciągu trzech lat z dożywiania skorzystało 2.557 dzieci z terenu powiatu wieruszowskiego. Powyższe ilustruje tabela nr 10.

Tab. 10 Dożywianie w poszczególnych gminach w latach 2014-2016

Gmina	Galewice	Czastary	Łubnice	Bolesławiec	Wieruszów	Sokolniki	Lututów
Lata	Liczba Rodzin						
2014	140	65	69	52	349	126	112
2015	146	85	52	49	332	124	108
2016	129	74	44	60	256	112	73

Źródło GOPS – z terenu powiatu

Na dzień 31.12.2016 r. wszystkie gminy z terenu powiatu wieruszowskiego mają zatrudnionego asystenta rodziny. Ilość rodzin objętych opieką asystenta rodziny ilustruje tabela nr 11.

Tab. 11 Liczba rodzin objętych opieką asystenta rodziny w poszczególnych gminach.

Gmina	Galewice	Czastary	Łubnice	Bolesławiec	Wieruszów	Sokolniki	Lututów
Lata	Liczba Rodzin						
2014	7	7	5	0	11	15	0
2015	7	6	10	7	10	15	7
2016	6	7	11	7	10	12	4

Źródło GOPS – z terenu powiatu

Z informacji uzyskanych z GOPS z terenu powiatu wynika, że w **dwóch rodzinach** sytuacja jest na tyle kryzysowa, że doprowadzić może do umieszczenia dzieci w obszarze pieczy zastępczej (Wieruszów -1, Lututów -1). Dodatkowo w żadnej z gmin nie ma bazy lokalowej celem utworzenia mieszkań chronionych ani też samych mieszkań, które byłyby przeznaczone dla wychowanków opuszczających rodziny zastępcze, czy też placówki opiekuńczo – wychowawcze pozbawionych możliwości powrotu do miejsca zamieszkania.

2. Przemoc w rodzinie problemem społecznym na terenie powiatu

Przemoc w rodzinie to problem społeczny, który trudno zmierzyć, jednakże dotyczący osób w każdym społeczeństwie. Pojęcie „przemocy” wiąże się ściśle z pojęciem poszanowania godności człowieka. Gdy dochodzi do przemocy w rodzinie, która narusza podstawowe prawa człowieka, w tym również prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej. Obowiązkiem władz publicznych jest zapewnienie wszystkim obywatelom równego traktowania i poszanowania ich praw i wolności. Dodatkowo zasady postępowania w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie reguluje ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a także Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Przedstawiciele: policji, oświaty, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego w poszczególnych gminach.

„Niebieska Karta” służy udokumentowaniu faktów związanych z przemocą w rodzinie, ocenie zagrożeń dalszą przemocą, przygotowaniu skutecznego planu pomocy osobie poszkodowanej, a także stanowi dowód w sprawach sądowych. Ilość wszczętych procedur w latach 2014 – 2016, z podziałem na gminy, przedstawia się następująco:

Tab. 12 Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez zespoły interdyscyplinarne w latach 2014-2016, z podziałem na poszczególne gminy

Rok	GMINA							Razem
	Wieruszów	Lututów	Sokolniki	Czastary	Galewice	Bolesławiec	Łubnice	
2014	124	9	12	10	20	2	10	187
2015	81	10	7	10	8	13	11	140
2016	92	7	7	9	39	6	8	168

Źródło GOPS – z terenu powiatu

W porównaniu do roku 2014 obserwuje się spadek wszczętych procedur „Niebieskich Kart” przez zespoły interdyscyplinarne. Największą liczbę zakładanych ww. Kart obserwuje się na terenie miasta i gminy Wieruszów oraz w gminie Galewice. W pozostałych gminach zakładanie „Niebieskich Kart” utrzymuje się na względnie stałym poziomie.

Punkt Interwencji Kryzysowej (PIK)

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie działa Punkt Interwencji Kryzysowej, w którym od poniedziałku do piątku w godz. 15.30-20.00 pełnią dyżur następujący specjaliści: pracownik socjalny, prawnik oraz psycholog. Do dnia 28.04.2014 r. porad udzielał terapeuta uzależnień, a do końca grudnia 2015 r. pedagog.

Jak wynika z tabeli nr 13 najwięcej porad udziela prawnik oraz psycholog.

Tab. 13 Liczba porad w latach 2014-2016 udzielonych przez specjalistów w Punkcie Interwencji Kryzysowej.

ROK	Liczba porad terapeuty uzależnień	Liczba porad pedagogicznych	Liczba porad socjalnych	Liczba porad psychologicznych	Liczba porad prawnych	Razem
2014	11	77	117	179	260	644
2015	-	82	113	207	280	682
2016	-	-	77	147	193	417

Źródło: PCPR Wieruszów

Zakres pomocy udzielanej przez Punkt Interwencji Kryzysowej jest bardzo szeroki, co ilustruje tabela 14.

Tab. 14 Liczba porad w latach 2014-2016 udzielonych przez specjalistów w Punkcie Interwencji Kryzysowej z podziałem na problemy z jakimi zgłaszali się mieszkańcy powiatu wieruszowskiego

Porady z zakresu:	2014	2015	2016
kryzysów rodzinno - małżeńskich, separacji, rozwodów, alimentów, konfliktów i problemów rodzinnych	200	230	178
przemocy w rodzinie	28	55	40
ograniczenie władzy rodzicielskiej, ustalenie i zaprzeczenie ojcostwa, kontakty z dziećmi	43	44	30
trudności wychowawcze i w nauce	123	126	51
trudna sytuacja życiowa, problemy finansowe, zdrowotne i mieszkaniowe w tym problemy osób niepełnosprawnych	92	74	44
uzależnienia i współuzależnienia	32	15	8
problemy osobiste, zaburzenia zachowania, trudności emocjonalne, zaburzenia psychiczne, nerwice, depresje, żaloba	29	55	18
sprawy pracownicze	6	1	3
problemy emerytalno- rentowe	3	4	2
prawne (darowizny, odszkodowania, zażalenia, podziały majątku, pomoc w sporządzeniu pism do sądu)	88	77	43

Źródło: PCPR Wieruszów

Z powyższych informacji wynika, że zdecydowanie najwięcej porad udzielanych jest w zakresie kryzysów rodzinno - małżeńskich, separacji, rozwodów, alimentów, konfliktów i problemów rodzinnych, jednakże w porównaniu do roku 2015 udzielanych porad w tym zakresie jest znacznie mniej. Możemy również zaobserwować spadek udzielanych porad w 2016 r. we wszystkich zakresach w porównaniu do roku 2015. Nieznaczny wzrost w 2016 r. obserwujemy jedynie w poradach udzielanych ze względu na sprawy pracownicze.

3. Placówki wsparcia dziennego

Funkcje opiekuńczo-wychowawcze rodziny wspomagają działające w części gmin świetlice socjoterapeutyczne, opiekuńczo-terapeutyczne i profilaktyczne. Po zajęciach szkolnych dzieci mają możliwość spędzania wolnego czasu w powyższych placówkach. Świetlice ukierunkowane są na kompensację braków powstałych w procesie rozwoju.

Miasto i Gmina Wieruszów:

1. Świetlica opiekuńczo-wychowawcza – Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Lubczyna - Lubczyna 13, 98-400 Wieruszów.
2. Świetlica opiekuńczo-wychowawcza - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Wieruszowie, koło TPD w Pieczyskach, ul. Szkolna 1, 98-400 Wieruszów.
3. Świetlica opiekuńczo-wychowawcza - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Miejski w Wieruszowie, koło TPD w Wyszanie, ul. Szkolna 10, 98-400 Wieruszów.
4. Świetlica opiekuńczo – wychowawcza – Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Cieszęcin – Kowalówka, Cieszęcin 40, 98 – 400 Wieruszów.

Gmina Bolesławiec:

1. Świetlica socjoterapeutyczna w Bolesławcu, ul. Rynek 4, 98-430 Bolesławiec.
2. Świetlica socjoterapeutyczna w Chróście, Zespół Szkolno- Przedszkolny Chróście 49, 98-430 Bolesławiec.
3. Świetlica socjoterapeutyczna w Mieleszynie, Zespół Szkolno- Przedszkolny Mieleszyn; Mieleszyn 141, 98-430 Bolesławiec.
4. Świetlica socjoterapeutyczna w Żdżarach, Zespół Szkolno- Przedszkolny w Żdżarach 123, 98-430 Bolesławiec.

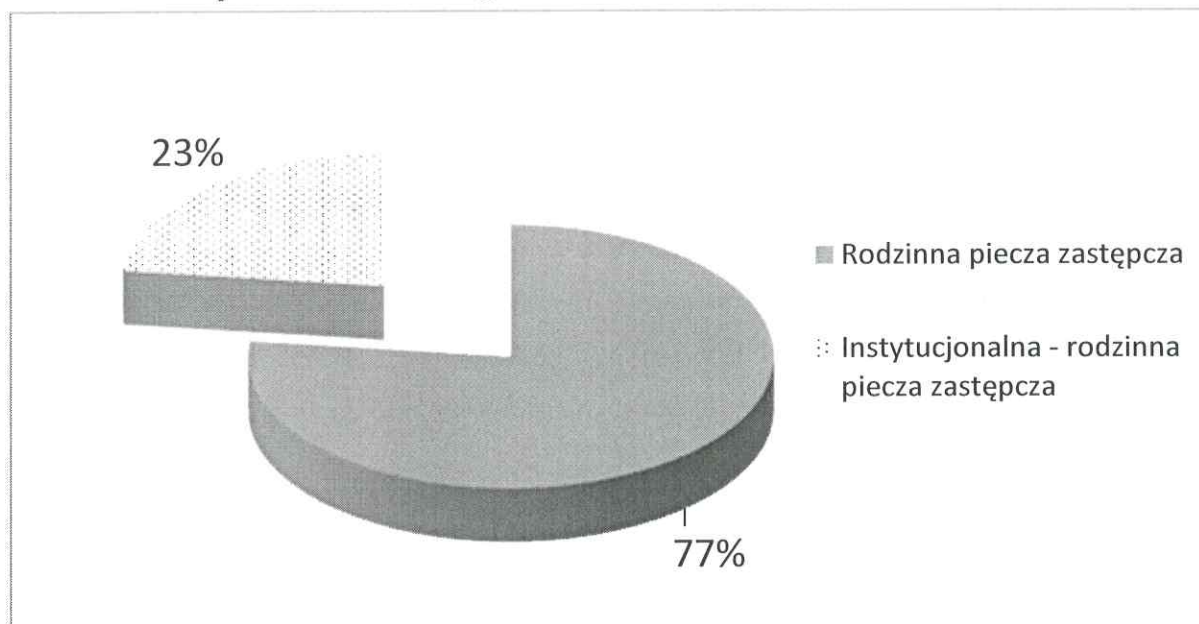
Brak placówek wsparcia dziennego na terenie gmin: Łubnice, Lututów, Sokolniki, Galewice i Czastary.

4. Charakterystyka i analiza pieczy zastępczej w powiecie wieruszowskim

Zarządzeniem Starosty Wieruszowskiego nr 33/11 z dnia 25 października 2011r., które zostało zmienione Zarządzeniem Starosty Wieruszowskiego nr 32/14 z dnia 13 listopada 2014 r., Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie wyznaczone zostało na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, w którym powołano Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej, gdzie na dzień 31.12.2016 r. zatrudnieni byli w pełnym wymiarze czasu pracy następujący specjaliści: psycholog, pedagog oraz dwóch koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie powiatu wieruszowskiego na dzień 31.12.2016 r. wynosi 73, z czego 77 % (56 dzieci) stanowią dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych, a 23 % (17 dzieci) w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, co ilustruje wykres 1.

Wykres 1. Proporcja dzieci umieszczonych w rodzinnej i instytucjonalnej formie pieczy zastępczej na terenie powiatu wieruszowskiego

Źródło: PCPR Wieruszów

Ponadto liczba dzieci z powiatu wieruszowskiego przebywająca w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów, na dzień 31.12.2016 r., wynosi – 3. Natomiast liczba dzieci z powiatu wieruszowskiego przebywająca w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów, na dzień 31.12.2016 r., wynosi – 4.

4.1. Rodzinna piecza zastępcza

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców biologicznych organizowana jest piecza zastępcza. Ideą pieczy zastępczej jest czasowe

zapewnienie opieki i wychowania dzieciom, które z różnych powodów, na mocy postanowienia sądu, zostają umieszczone w pieczy zastępczej. Najczęściej do rodziny zastępczej trafiają dzieci rodziców o ograniczonej i zawieszanej władzy rodzicielskiej.

Jednym z zadań rodziny zastępczej jest przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych, a także zaspokojenie potrzeb dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych. Małoletni umieszczani w rodzinach zastępczych w większości przypadków w rodzinach biologicznych doznawali wszelkiego rodzaju zaniedbań, przemocy oraz byli świadkami nadużywania alkoholu przez rodziców. Konieczne zatem jest udzielanie dzieciom i rodzinom zastępczym profesjonalnego wsparcia w dążeniu do wychodzenia z kryzysu, w jakim znalazło się dziecko, przy jednoczesnej wzmoczonej pracy z rodziną biologiczną przez pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej w celu umożliwienia dzieciom powrotu do środowisk rodzinnych po przezwycięzeniu kryzysu. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza **spokrewniona, niezawodowa, zawodowa**, w tym zawodowa pełniąca funkcję **pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna** oraz **rodzinny dom dziecka**. Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka obejmuje się na ich wniosek opieką **koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej**.

Jak wynika z zebranych danych, na terenie naszego powiatu zdecydowaną większość stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie, rodzeństwo, następnie rodziny zastępcze niezawodowe i rodziny zawodowe.

Poniższe dane przedstawiają liczbę rodzin zastępczych, jakie na przestrzeni lat 2014–2016 (stan na 31 grudnia) obsługiwane były przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie. W przeciągu trzech lat obserwuje się, że liczba rodzin zastępczych w powiecie wieruszowskim nieznacznie wzrasta, co ilustruje tabela 15.

Tabela 15. Liczba rodzin zastępczych obsługiwana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie w latach 2014 – 2016 (według stanu na dzień 31 grudnia)

Lata	Rodzaje rodzin zastępczych			Razem
	Spokrewnione	Niezawodowe	Zawodowe	
2014	22	10	1	33
2015	25	12	1	38
2016	26	14	1	41

Źródło: PCPR Wieruszów

Poniżej obserwuje się, że liczba dzieci umieszczanych na terenie powiatu wieruszowskiego nieznacznie wzrasta (tabela nr 16). Najwięcej dzieci umieszczanych zostaje w rodzinach zastępczych spokrewnionych. Dużą liczbę dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu wieruszowskiego w ostatnich latach stanowią dzieci pochodzące z terenu innych powiatów.

W ostatnich trzech latach na podstawie postanowień sądu w obszarze pieczy zastępczej umieszczono 40 dzieci z czego 26 dzieci pochodziło z terenu naszego powiatu. W 2014 r. do pieczy trafiło – 11 dzieci z czego 5 umieszczono w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego, w 2015 r. – 8 dzieci, które umieszczono tylko w rodzinach zastępczych, a w 2016 r. – 7 dzieci, z czego 4 umieszczono w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego. Od roku 2014 obserwujemy nieznaczny spadek umieszczanych dzieci w pieczy zastępczej z terenu powiatu.

Na dzień 31.12.2016 roku, na terenie powiatu przebywało łącznie 56 dzieci w tym 24 podopiecznych pochodzących spoza powiatu, tj. z powiatów: Krotoszyn -1, Kluczbork - 4, Wrocław -3, Sieradz – 1, Wieluń – 4, Kępno - 4, Tarnów – 1, Działdowo – 1, Chodzież – 1, Nysa – 1, Łask – 1, Ostrów Wlkp. – 1, Sucha Beskidzka - 1.

Tabela 16. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie powiatu wieruszowskiego w latach 2012-2014 (według stanu na dzień 31 grudnia)

Lata	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych			Razem
	Spokrewnione	Niezawodowe	Zawodowe	
2014	32	15	3	50
2015	35	16	3	54
2016	38	15	3	56

Źródło: PCPR Wieruszów

Największą grupę dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej stanowią dzieci w przedziale wiekowym 14-18 oraz 7-13. Najmniej liczną grupę stanowią dzieci w wieku przedszkolnym i niemowlęcym, co obrazuje tabela 17.

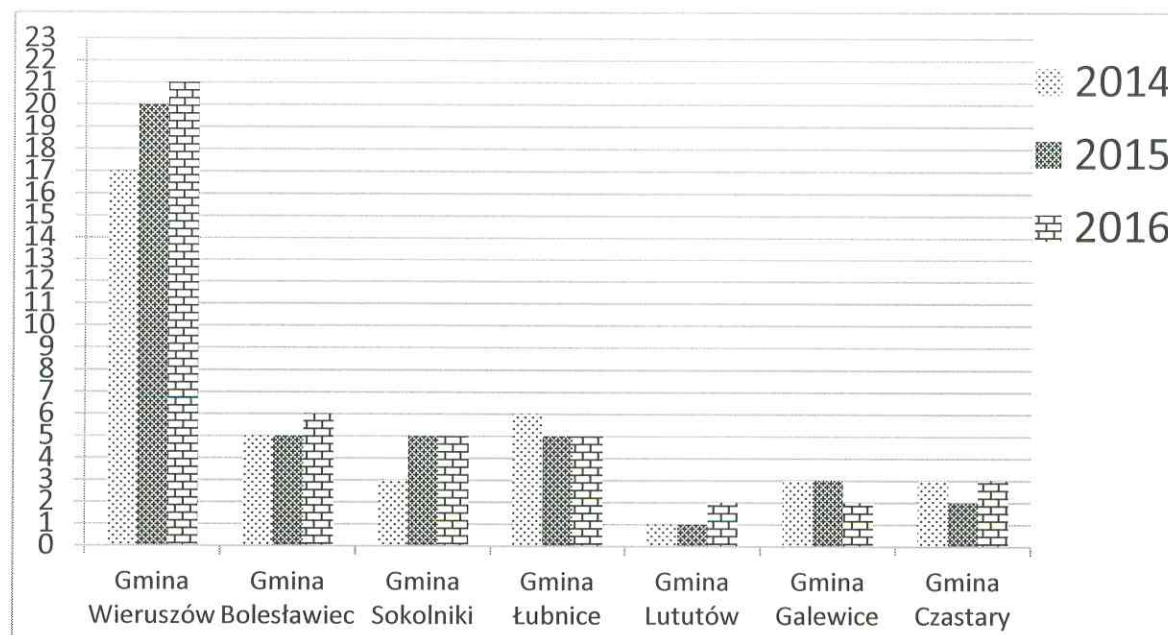
Tabela 17. Struktura wiekowa dzieci w rodzinach zastępczych obsługiwanych przez PCPR w ciągu całego 2016 roku.

Wiek dziecka	Liczba dzieci
Od 0 do 3 lat	7
Od 4 do 6 lat	5
Od 7 do 13 lat	17
Od 14 do 18 lat	18
Powyżej 18 lat	17

Źródło: PCPR Wieruszów

Jak ilustruje wykres nr 2 w dalszym ciągu najwięcej rodzin zastępczych przebywa na terenie miasta i gminy Wieruszów, co może być związane z największą liczbą ludności w tej gminie.

Wykres 2. Rozmieszczenie rodzin zastępczych w poszczególnych gminach w latach 2014-2016

* Podane dane stanowią sumę wszystkich rodzin zastępczych w danym roku kalendarzowym. Liczba rodzin ulega zmianie z powodu: usamodzielnień, rozwiązania rodziny zastępczej itp.

Źródło: PCPR Wieruszów

Powrót dzieci do rodziców biologicznych następuje poprzez reintegrację rodziny, która związana jest z działaniami, w różnych sferach funkcjonowania tej rodziny, a wprowadzanie tych zmian wymaga czasu na ich utrwalenie, dlatego też jest to proces długotrwały. W wyniku powyższego procesu w powiecie wieruszowskim obserwujemy znikomy powrót dzieci z rodzin zastępczych do rodziców biologicznych (tabela nr 18).

Tab. 18 Liczba dzieci z rodzin zastępczych, które wróciły do rodziców biologicznych, trafiły do rodzin adopcyjnych lub zostały umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
Liczba dzieci, która wróciła do rodziców biologicznych	1	0	1
Liczba dzieci, które trafiły do rodzin adopcyjnych	1	1	4
Liczba dzieci, które trafiły do placówek opiekuńczo-wychowawczych	5	0	4

Źródło: PCPR Wieruszów

Na dzień 31.12.2016 r. czwórka dzieci, wywodząca się z rodzin biologicznych zamieszkujących na terenie powiatu wieruszowskiego, umieszczona jest w rodzinach zastępczych funkcjonujących poza powiatem (Kępno – 1, Wałbrzych – 1, Wieluń – 1, Łódź - 1).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w latach 2014-2016 przyznawało następujące świadczenia dla rodzin zastępczych i pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych:

1. Pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej.
2. Jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny zastępczej dziecka.
3. Dodatek dla dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.
4. Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka.
5. Pomoc na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.
6. Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego.
7. Dodatek wychowawczy od 1 kwietnia 2016 r.
8. Remont domu jednorodzinnego.
9. Pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki dla usamodzielnianych wychowanków.
10. Pomoc pieniężną na usamodzielnienie dla usamodzielnianych wychowanków.
11. Pomoc pieniężna na zagospodarowanie dla usamodzielniających się wychowanków.

Tab.19 Ogółem poniesione wydatki na ww. świadczenia w latach 2014 -2016

Rok	Wysokość poniesionych wydatków
2014	572.793,75
2015	564.405,74
2016	792.201,61*

* Kwota z dodatkiem wychowawczym

Źródło: PCPR Wieruszów

W porównaniu do roku 2015 nastąpił duży wzrost przyznawanych środków dla rodzin zastępczych i pełnoletnich wychowanków tych rodzin, co obrazuje tabela 19. Ww. wzrost miał związek z wprowadzeniem ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (dodatek wychowawczy).

Poniższe tabele przedstawiają wydatkowanie środków ze względu na wysokość przyznanej kwoty oraz rodzaj świadczeń dla rodzin zastępczych i wychowanków w latach 2014-2016.

Tab. 20 Zestawienie wydatków związanych z bieżącym utrzymaniem dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2014 -2016

Lata	2014	2015	2016
Wydatki związane z bieżącym utrzymaniem dzieci w rodzinach zastępczych	478.075,20 zł	488.666,42 zł	523.112,40 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab. 21 Jednorazowe świadczenia pieniężne dla nowych rodzin zastępczych w latach 2014 -2016

Lata	2014	2015	2016
l. rodzin/l. dzieci	4/6	5/7	3/3
Kwota przyznanego świadczenia	10.350,00 zł	5.890,00 zł	3.700,00 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab.22 Dodatek dla dziecka niepełnosprawnego przyznany w latach 2014 -2016

Lata	2014	2015	2016
l. dzieci/l. świadczeń	4/34	3/21	2/24
Kwota przyznanego świadczenia	6.539,78 zł	4.212,90 zł	4.800,00 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab.23 Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w latach 2014 -2016

Lata	2014	2015	2016
Liczba dzieci	4	8	7
Kwota przyznanego świadczenia	700,00 zł	1.500,00 zł	1.400,00 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab. 24 Pomoc pieniężna na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych w latach 2014 -2016

Lata	2014	2015	2016
l. rodzin/l. świadczeń	2/2	1/1	-
Kwota przyznanego świadczenia	1.048,00 zł	1.200,00 zł	-

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab.25 Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w latach 2014 -2016

Lata	2014	2015	2016
l. rodzin/ l. świadczeń	1/3	1/4	1/4
Kwota przyznanego świadczenia	2.383,57 zł	6.510,29 zł	6.110,14 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab.26 Dodatek wychowawczy

Lata	2014	2015	2016
l. rodzin/l. świadczeń	-	-	34/391
Kwota przyznanego świadczenia	-	-	192.315,07 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab.27 Środki finansowe na remont domu jednorodzinnego w latach 2014 -2016

Lata	2014	2015	2016
l. rodzin/ l. świadczeń	-	-	1/1
Kwota przyznanego świadczenia	-	-	8.000,00 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab. 28 Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki w latach 2014 -2016

Lata	2014	2015	2016
l. osób/l. świadczeń	12/107	12/85	9/97
Kwota przyznanego świadczenia	52.856,20 zł	42.026,13 zł	48.264,00 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab.29 Pomoc pieniężna na zagospodarowanie w latach 2014 -2016

Lata	2014	2015	2016
l. osób	3	3	3
Kwota przyznanego świadczenia	6.000,00 zł	4.500,00 zł	4.500,00 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab. 30 Pomoc pieniężna na usamodzielnienie w latach 2014 -2016

Lata	2014	2015	2016
Osoby usamodzielniane z pieczy zastępczej	4	2	-
Wydatki na usamodzielnienie z rodzin zastępczych	14.841,00 zł	9.900,00 zł	-

Źródło: PCPR Wieruszów

Tab. 31 Wydatki na dzieci umieszczane poza powiatem w rodzinach zastępczych w latach 2014 -2016

Lata	2014	2015	2016
Liczba dzieci	5	6	7
Ponoszone koszty	66.227,07 zł	68.464,12 zł	61.322,16 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Wydatki związane z umieszczeniem dzieci z innych powiatów w rodzinach zastępczych ponoszą powiaty, z których pochodzą dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej. Zwrot kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych na terenie powiatu wieruszowskiego regulują stosowne porozumienia.

Zainteresowanie rodzinnymi formami pieczy zastępczej w powiecie wieruszowskim jest znikome. W związku z powyższym w latach 2014 – 2016 przeszkolono jedynie 3 kandydatów na rodziny zastępcze (1 małżeństwo), co obrazuje tabela nr 32:

Tab. 32 Wydatki na szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze w latach 2014 -2016

ROK	LICZBA RODZIN	KOSZT
2014	-	-
2015	-	-
2016	2 rodziny (3 osoby)	1.195,95 zł

Źródło: PCPR Wieruszów

Nadmienić należy również, że w powiecie nie funkcjonuje żadna rodzina zawodowa pełniąca funkcję **pogotowia rodzinnego**, **zawodowa specjalistyczna** oraz żaden **rodzinny dom dziecka**. Powyższa sytuacja związana jest brakiem zapotrzebowania w powiecie na ww. rodzaje rodzin.

4.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej następuje w sytuacji, gdy brakuje możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub z innych ważnych powodów nie jest to zasadne. Placówki opiekuńczo - wychowawcze zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają jego niezbędne potrzeby, realizują plan pomocy dziecku. Umożliwiają mu kontakt z rodzicami i innymi bliskimi osobami, chyba że sąd postanowi inaczej. Podejmują działania, których celem jest powrót dziecka do rodziny. Zapewniają dostęp do kształcenia dostosowanego do wieku i możliwości rozwojowych dziecka.

Na terenie powiatu wieruszowskiego funkcjonują dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego (Lubczyna, Sokolniki). Prowadzenie placówki rodzinnej w Lubczynie i w Sokolnikach powiat wieruszowski zlecił w drodze otwartego konkursu ofert Fundacji „HAPPY KIDS” z siedzibą w Łodzi. Na dzień 31.12.2016 r. w placówce w Lubczynie przebywało 9 dzieci z terenu powiatu wieruszowskiego. Natomiast w Sokolnikach 8 dzieci – z czego czwórka pochodzi z terenu powiatu zgierskiego, który ponosi odpłatność za pobyt dzieci w ww. placówce.

Tab. 33 Środki wydatkowane na prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego na terenie powiatu wieruszowskiego

Nazwa Placówki	LATA		
	2014	2015	2016
Rodzinny Dom Fundacji „HAPPY KIDS” Nr 5 w Lubczynie	157.838,36	161.585,01	203.818,32
Rodzinny Dom Fundacji „HAPPY KIDS” Nr 9 w Sokolnikach	73.756,23*	218.619,98	211.889,63

Placówka w Sokolnikach funkcjonuje od 27.08.2014 r.

Źródło: PCPR Wieruszów

Rozmieszczenie dzieci znajdujących się w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów w latach 2014 – 2016 przedstawia tabela nr 34.

Tab. 34 Liczba dzieci z terenu powiatu wieruszowskiego przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów ogółem w latach 2014-2016

Lp.	Powiat	2014	2015	2016
1.	Sieradzki	4	1	1
2.	Bełchatowski	1	1	1
3.	Namysławski	5	4	3
4.	Zgierski	1	-	-
	Ogółem	11	6	5

* Podane dane stanowią sumę wszystkich wychowanków w danym roku kalendarzowym. Liczba ulega zmianie z powodu: usamodzielnienia, powrotu do rodziców biologicznych, adopcji, itp.

Źródło: PCPR Wieruszów

W ostatnim okresie obserwuje się spadek liczby dzieci pochodzących z powiatu wieruszowskiego i umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych działających poza powiatem. W przeciągu całego 2016 roku dzieci tych było **pięcioro**.

Tab. 35 Wydatki poniesione na utrzymanie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w latach 2014-2016

Lp.	Powiat	2014	2015	2016
1.	Sieradzki	72.574,19	53.297,48	27.072,20
2.	Bełchatowski	52.321,64	51.182,97	45.206,03
3.	Namysławski	252.165,43	184.021,12	145.923,84
4.	Zgierski	5.161,29	-	-
	Ogółem	382.222,55	288.501,57	218.202,07

Źródło: PCPR Wieruszów

5. Wnioski z diagnozy

1. W powiecie wieruszowskim wielu mieszkańców boryka się z poważnymi problemami tj. ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba czy bezrobocie. Duży wzrost obserwuje się w przyznawaniu świadczeń przez GOPS z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Powyższe może negatywnie wpływać na realizowanie procesu wychowawczego wielu rodzin, co z kolei prowadzić może do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.
2. Na terenie powiatu wieruszowskiego obecne jest zjawisko przemocy, które utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Powyższe zjawisko negatywnie wpływa na funkcjonowanie i relacje w tych rodzinach oraz skutkować odbiorem dzieci i umieszczeniu ich w obszarze pieczy zastępczej.
3. W powiecie wieruszowskim działa Punkt Interwencji Kryzysowej (PIK) przy PCPR, który udziela specjalistycznej pomocy. Najwięcej porad udzielano w zakresie kryzysów rodzinno - małżeńskich, separacji, rozwodów, alimentów,

- konfliktów i problemów rodzinnych. W przeciągu trzech lat obserwuje się spadek udzielanych porad. Jednakże powyższe problemy (pomimo spadku osób korzystających z pomocy), mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla rodziny, które może powodować jej rozpad, niewydolność wychowawczą i prowadzić do umieszczenia dzieci w obszarze pieczy zastępczej.
4. Na terenie 5 gmin z terenu powiatu wieruszowskiego nie funkcjonuje żadna placówka wsparcia dziennego. Brak ww. placówek może negatywnie wpływać na bezpieczeństwo dzieci, które nie mają zapewnionej odpowiedniej opieki w środowisku domowym.
 5. W przeciągu trzech lat liczba rodzin zastępczych na terenie powiatu utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Ok. 50% umieszczanych dzieci na terenie naszego powiatu stanowią dzieci pochodzące z terenu innych powiatów. Powyższe może być spowodowane tym, że powiat wieruszowski graniczy z dwoma innymi województwami – Opolskim i Wielkopolskim.
 6. Dużym problemem w powiecie jest brak zainteresowania pełnieniem funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej. Pomimo promowania rodzicielstwa poprzez: organizowanie dni otwartych, ulotki, informacje na stronie internetowej, a także informacje w prasie lokalnej.
 7. Znikoma liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej powraca do rodziców biologicznych, co świadczyć może o niewystarczających działaniach gmin w zakresie profilaktyki rodzinnej, a także o braku chęci rodzica biologicznego do poprawy swojej trudnej sytuacji życiowej.
 8. Skuteczną formą pomocy dla osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą, byłaby możliwość zamieszkania w mieszkaniu chronionym do czasu otrzymania mieszkania z zasobów gminy. Jednakże powiat i gmina nie są w posiadaniu mieszkań chronionych, ani też nie posiadają bazy lokalowej celem utworzenia takich mieszkań, co stanowić może poważną barierę w realizowanym procesie usamodzielniania. Dlatego też ważne jest podjęcie działań w tym zakresie, aby pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej nie powracali do środowiska, z którego trafili do pieczy.
 9. Na terenie powiatu wieruszowskiego funkcjonuje 1 rodzina zastępcza zawodowa. Brak jest na terenie powiatu rodzinnych domów dziecka, rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej.

10. Dzieci z terenu powiatu wieruszowskiego w większości przypadków umieszczane są w rodzinach zastępczych – 69% (36 dzieci). Załedwie 31 % (16 dzieci) stanowią dzieci umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej z czego 13 dzieci stanowią małoletnich, którzy umieszczeni zostali w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego.
11. W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie działa zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej, w skład którego wchodzi psycholog i pedagog, a także zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy dwóch koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
12. Na terenie powiatu wieruszowskiego funkcjonują 2 placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego, w których na dzień 31.12.2016 r. przebywało 17 dzieci (Lubczyna – 9, Sokolniki – 8 z czego 4 pochodzi spoza powiatu).

III Cele i kierunki działania programu

Celem głównym „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020” jest: **Rozbudowa i wsparcie istniejącego systemu pieczy zastępczej oraz wsparcie osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą w powiecie wieruszowskim.**

Cele szczegółowe:

1. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej nad dzieckiem osieroconym lub opuszczonym.
2. Zapewnienie profesjonalnego wsparcia dla rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej.
3. Podniesienie skuteczności systemu wsparcia osób usamodzielnianych.

Cel I

Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej nad dzieckiem osieroconym lub opuszczonym.**Zadania:**

1. Promowanie rodzicielstwa zastępczego.
2. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej oraz tworzenie nowych rodzin zastępczych zawodowych, a także rozwój instytucjonalnej – rodzinnej pieczy zastępczej.

Cel 2***Zapewnienie profesjonalnego wsparcia dla rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej*****Zadania:**

1. Doskonalenie zawodowe pracowników zatrudnionych w zespole ds. pieczy zastępczej.
2. Rozwój współpracy lokalnych instytucji działających na rzecz rodziny tj. OPS, sądy i ich organy pomocnicze oraz szkoły.
3. Zorganizowanie systemu specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcie w prawidłowym funkcjonowaniu pieczy zastępczej.
4. Wsparcie finansowe rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej.

Cel 3***Podniesienie skuteczności systemu wsparcia osób usamodzielnianych.*****Zadania:**

1. Wsparcie wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia.

IV. Harmonogram realizacji programu

Głównym elementem Programu na poziomie realizacji jest jego **Harmonogram działań**, który uwzględnia działania jakie będą podejmowane w ramach zaplanowanych zadań, wskaźniki monitorujące (mierzące) osiągnięcie zamierzonego celu, realizatorów Programu, instytucje i organizacje współpracujące oraz koszt i termin realizacji poszczególnych zadań.

**HARMONOGRAM DZIAŁAŃ
W RAMACH REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE WIERUSZOWSKIM W LATACH 2018-2020**

Ad 1. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej nad dzieckiem osieroconym lub opuszczonym.

Lp.	Zadanie	Działanie	Wskaźniki monitorujące	Realizator	Instytucje i organizacje współpracujące	Koszt realizacji	Termin realizacji
1.	Promowanie rodzicielstwa zastępczego	Rozpowszechnianie informacji w środowisku lokalnym dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej poprzez ulotki artykuły w prasie i na str. www	- Liczba ulotek, - Liczba artykułów - Liczba plakatów	PCPR	lokalne media, strona internetowa PCPR, Kościół	ok. 2.500,00 zł rocznie	2018-2020
		Udział w Obchodach dnia rodzicielstwa zastępczego	- Liczba rodzin uczestniczących	-	Organizacje pozarządowe, RCPS	-	coroczne
2.	Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej oraz tworzenie nowych rodzin zastępczych zawodowych, a także rozwój instytucjonalnej – rodzinnej pieczy zastępczej	Prowadzenie procedury kwalifikacyjnej	- Liczba wydanych wstępnych akceptacji	PCPR	-	w ramach budżetu PCPR	2018-2020
		Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, RDD lub placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego	- Liczba przeszkolonych kandydatów	PCPR	Organizacje pozarządowe Ośrodki Adopcyjne	ok. 6.000,00 zł rocznie	2018-2020
		Tworzenie nowych rodzin zastępczych	- Liczba nowo utworzonych rodzin zastępczych	PCPR	-	-	2018 - 2020
		Uruchomienie 1 placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego	- Utworzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego	powiat wieruszowski / PCPR	-	ok. 169.727,00 zł	Do końca 2018

Ad 2. Zapewnienie profesjonalnego wsparcia dla rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej

Lp.	Zadanie	Działanie	Wskaźniki monitorujące	Realizator	Instytucje i organizacje współpracujące	Koszt realizacji	Termin realizacji
1.	Doskonalenie zawodowe pracowników zatrudnionych w zespole ds. rodzinnej pieczy zastępczej oraz koordynatorów	Uczestniczenie w szkoleniach podnoszących kwalifikacje	- Liczba odbytych szkoleń, - liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach	PCPR	RCPS w Łodzi, organizacje pozarządowe	ok. 3.000,00 zł rocznie	2018-2020
2.	Rozwój współpracy lokalnych instytucji działających na rzecz rodziny tj. OPS, sądy i ich organy pomocnicze oraz szkoły	Wymiana informacji pomiędzy instytucjami	- Liczba wydanych opinii do sądu, - liczba informacji ze szkół	PCPR	Sąd Rejonowy, GOPS-y, MOPS, szkoły	-	2018-2020
3.	Zorganizowanie systemu specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcie w prawidłowym funkcjonowaniu pieczy zastępczej	Udzielanie pomocy pedagogicznej, psychologicznej i prawnej osobom tworzącym rodziny zastępcze oraz usamodzielniającym się wychowankom	- Liczba udzielonych porad psychologicznych - Liczba udzielonych porad pedagogicznych - Liczba udzielonych porad prawnych	PCPR	PIK	W ramach budżetu PCPR	2018-2020
		Utworzenie grupy wsparcia dla rodziców zastępczych	- Liczba spotkań, - liczba uczestników	PCPR		W ramach budżetu PCPR	2018-2020
		Podniesienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców zastępczych poprzez dostarczenie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i wychowania dzieci	- Liczba szkoleń, - liczba uczestników	PCPR	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Wieruszowie	W ramach budżetu PCPR	2018-2020
		Zorganizowanie pomocy wolontariuszy dla sprawujących pieczę zastępczą	- liczba wolontariuszy - liczba korzystających	PCPR	Organizacje pozarządowe		2018-2020
4.	Wsparcie finansowe rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej	Przyznawanie świadczeń dla rodzin zastępczych	- Kwota przyznanych świadczeń - Liczba przyznanych świadczeń	PCPR	-	ok. 610.000 zł rocznie	2018-2020
		Utrzymanie placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego na terenie powiatu	- Kwota przyznanej dotacji	powiat wieruszowski i/ PCPR	Fundacja HAPPY KIDS W Łodzi	2018 r. – 474.868 zł 2019 r. – 485.789 zł 2020 r. – 496.962 zł	2018-2020

Ad. 3 Podniesienie skuteczności systemu wsparcia osób usamodzielnianych.

Lp.	Zadanie	Działanie	Wskaźniki monitorujące	Realizator	Instytucje i organizacje współpracujące	Koszt realizacji	Termin realizacji
1.	Wsparcie wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia	Utworzenie mieszkania chronionego na terenie powiatu	- Liczba mieszkańców	PCPR	GOPS-y, MOPS	Na podstawie kosztorysu opracowanego w późniejszym terminie	2018-2020
		Pomoc w tworzeniu indywidualnych programów usamodzielnienia	- Liczba opracowanych programów	PCPR	-	-	2018-2020
		Wspieranie finansowe i rzeczowe dla pełnoletnich wychowanków	- Ilość udzielonej pomocy na zagospodarowanie, - Ilość udzielonej pomocy na kontynuowanie nauki - Ilość udzielonej pomocy na usamodzielnienie	PCPR	-	ok. 111.600 zł rocznie	2018-2020
		Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy	- Liczba skierowań do PUP w Wieruszowie	PCPR	Powiatowy Urząd Pracy (PUP)	-	2018-2020
		Wsparcie w pozyskaniu mieszkań z zasobów gminy	- liczba pozyskanych mieszkań	PCPR	Urzędy miast oraz urzędy gmin	-	2018-2020

V. Limity rodzin zastępczych zawodowych

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ważnym zadaniem programu jest ustalenie corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych.

Biorąc pod uwagę konieczność rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, ograniczone środki finansowe oraz fakt, że powstanie każdej nowej rodziny zastępczej zawodowej związane jest z ponoszeniem większych kosztów przez powiat i gminę jak w przypadku rodzin zastępczych

niezawodowych, należy przede wszystkim stawiać na wzrost liczby rodzin zastępczych niezawodowych. W rodzinie zastępczej zawodowej oraz niezawodowej może być jednocześnie umieszczone nie więcej niż 3 dzieci, wówczas gdy ogólny koszt utrzymania dziecka i rodziny jest zdecydowanie wyższy w przypadku rodziny zastępczej zawodowej.

W związku z powyższym planuje się, że w latach 2018 – 2020 powstanie jedna nowa rodzina zastępcza zawodowa.

Tab. 31 Limit rodzin zastępczych zawodowych

Rok	Liczba rodzin zawodowych
2018	0
2019	0
2020	1

VI. Źródła finansowania

Źródłem finansowania „Powiatowego Programu Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020” są środki finansowe pochodzące z:

- budżetu powiatu wieruszowskiego,
- budżetu państwa (w ramach Programów Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej).
- budżetu samorządów gminnych ,
- budżetu samorządów powiatowych,
- ze środków samorządu wojewódzkiego
- ze środków EFS

VII. Adresaci programu

Beneficjentami Programu zgodnie z przyjętymi wcześniej założeniami są osoby zamieszkujące na terenie powiatu wieruszowskiego:

- dzieci przebywające w pieczy zastępczej,
- rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe oraz zawodowe),
- osoby usamodzielniane,
- kierownictwo i wychowawcy placówek opiekuńczo-wychowawczych.
- biologiczni rodzice
- społeczność lokalna

VIII. Realizatorzy programu

Realizatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie przy współpracy z:

- koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej
- asystentami rodzinnymi
- pracownikami socjalnymi
- rodzinami zastępczymi
- placówkami opiekuńczo-wychowawczymi
- Sądami Rejonowymi
- Komendą Powiatową Policji w Wieruszowie
- Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej
- Urzędami Gmin
- Starostwem Powiatowym w Wieruszowie
- Powiatowym Urzędem Pracy (PUP) w Wieruszowie
- organizacjami pozarządowymi
- Regionalnym Centrum Polityki Społecznej w Łodzi
- Punktem Interwencji Kryzysowej
- Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Wieruszowie
- Szkołami

IX. Monitoring programu i ewaluacja programu

Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie jest koordynatorem „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020”. Program ten określa perspektywy polityki prorodzinnej Powiatu w perspektywie czasowej. Podobnie jak Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, dokument ten ma charakter otwarty i elastyczny. Monitorowanie ww. Programu będzie trwało przez cały okres jego realizacji, odbywać się będzie w oparciu o wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów określone w Programie.

Koordynator Programu dokona oceny jego realizacji w corocznym sprawozdaniu z efektów pracy, przedkładanym Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu.

Ewaluacja dokonywana będzie na podstawie analizy wskaźników monitorujących skuteczność realizacji celów szczegółowych. Dodatkowo będzie ona miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w tworzeniu Programu na kolejne lata.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu

mgr Andrzej Żóraw

30